

УДК 552.513

К.І. Деревська, С.Р. Коженевський, М.С. Комар, К.В. Руденко
Значення флороносних пісковиків западин Волинського мегаблоку для
палеорекоконструкцій.

Присутність викопних решток чи відбитків рослин у природних об'єктах (пісковиках, аргілітах, бурштині тощо) може слугувати підставою для різноманітних реконструкцій умов осадоконакопичення різних геологічних часів і територій.

У XX ст. в межах Волинського мегаблоку було стверджено наявність флороносних пісковиків і почалось їх активне дослідження. Нове місцезнаходження подібних пісковиків виявлено 2011р. біля с. Бучмани Житомирської обл. Розріз представлений нерівномірним чергуванням кварцового піску, з плитами масивних, дрібнозернистих окварцованих пісковиків, які зазнали змін, що відповідають середній стадії катагенезу.

Геоботанічні дослідження (Вікулін С. 2012) свідчать, що склад встановленої флори відповідає складу рослин тропічного лісу з елементами субтропічного. Рештки чи відбитки середньоеоценових рослин поширені в межах локації зонально: у центрі - листя та поодинокі плоди; далі - відклади з відбитками гілок і кори; на периферії - корені великих дерев. Така зональність чітко підкреслює будову річки, яка вірогідно, впадала у острівне море з континентальним шельфом і піщаними мілинами.

Територія поширення палеогенових пісковиків знаходиться поблизу значних покладів бурштину (т.з. "Корабель", с. Рудня, Житомирська обл., встановлено у 2014р.). Дослідження флори з бурштинів Українського Полісся вказує на близький чи подібний склад флори у пісковиках, що дозволяє вважати дане місцезнаходження тропічного лісу джерелом живиці, яка потрапляла у глауконітові піски шельфової зони середньопалеогенового моря. Видовий склад комах і рослин, знайдених у бурштині вказує, що середньопалеогеновий ліс існував в умовах, близьких сучасним на півночі Південної Америки (долина р. Амазонки).

Отже, у середньому палеогені територія не зазнавала значних тектонічних рухів, що супроводжувались високою температурою і тиском. Перетворення пісковиків відбувалось за рахунок додаткового тепла у осадовій товщі на дні моря. Нові знахідки плодів та листя дозволили розширити список видового складу пралісу. Можна стверджувати, що у еоцені - олігоцені на даній території тропічний клімат поступово змінювався на субтропічний і теплий.